

Vinteseis anos de mar compartido

Seguimos no mesmo rumbo

Xa son 26 anos de singradura para a Asociación de Amigos das Embarcacións Tradicionais Os Galos, con mellores e peores momentos, mais sempre capeando o temporal. Agardamos que a nova tempada veña chea de ilusións renovadas, proxectos e novas amizades que continúen fortalecendo esta comunidade construída arredor do mar.

Para facer un resumo do acontecido desde a última crónica do número 19 da revista Os Galos, comenzaremos agradecendo o labor realizado por todas e todos os socios, xa que sen o seu esforzo sería imposible manter as embarcacións a flote. Cómpre salientar a importancia do traballo en equipo como pilar fundamental de calquera asociación, depositar confianza en quen se sente inseguro, valorar o traballo ben feito e saber aceptar as discrepancias con espírito construtivo, distinguindo sempre os intereses comúns dos persoais. O resultado deste traballo conxunto volveu dar os seus froitos. Un ano máis, as embarcacións pintaron o mar de Bueu coas súas velas, anunciando os ventos e deixando os seus ronseis mentres avanzaban, case en silencio sobre a auga.

Nós tamén navegar

No punto de mira estivo o esperado Encontro Galego de Embarcacións, que en 2025 regresaba ao porto de Ribeira, onde xa tivera lugar o primeiro Encontro organizado pola Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial, alá polo ano 1993. Para Os Galos, esta edición deixou unha experiencia especialmente significativa, a creación dunha tripulación integramente femi-

Tripulación feminina

nina para realizar a travesía ata Ribeira e participar no Encontro. O *Vila de Bueu* foi a embarcación escollida para acoller a catro mulleres, Carmela, Begoña, María e Lidia, que tras armar vela, puxeron proa á ría de Arousa.

Esta iniciativa non pretendía máis que evidenciar a plena capacidade das mulleres para gobernar unha embarcación sen necesidade de apoio masculino, ao tempo que cuestionaba a falta de confianza e autonomía que historicamente se lles atribúe a bordo. A singradura evidenciou non só a súa capacidade para completar a travesía, senón tamén para su-

perar con solvencia as dificultades que foron xurdindo. Segundo a propia tripulación, destacou a tranquilidade nas manobras e o goce dunha navegación sen tensións, na que cada integrante tiña claro o seu cometido.

Unha segunda travesía, tamén comandada e tripulada por mulleres, acudiu á XIX Concentración de Embarcacións Tradicionais de Combarro. Nesta ocasión, Eva, Olga, Begoña e Lidia puxeron rumbo ao fondo da ría de Pontevedra, con vento en

Tripulación feminina

ACTIVIDADES “OS GALOS”

popa, para participar, xunto con outras embarcacións, das actividades programadas polo Clube Mariño A Reiboa.

Agardamos que estas singraduras sirvan de precedente e contribúan a reforzar o respecto polo labor das mulleres no ámbito marítimo, favorecendo unha maior autonomía e presenza a bordo das embarcacións.

O Vila de Bueu e o Xeiteiro en Combarro

Singraduras, encontros e novas illas

Outras embarcacións, como a dorna de tope *Mareira*, o bote xeiteiro *Os Galos* e o galeón *Ave de Paso*, formaron parte da flota participante nestas singraduras, que nos levaron a descubrir novas illas. Na ría de Arousa, aproveitamos a oportunidade para visitar o illote de Rúa, onde realizamos un desembarco para coñecer de preto o faro e os cons que o rodean. Na ría de Pontevedra, grazas a unha visita organizada polo Clube Mariño A Reiboa e guiada por Lino J. Pazos, achegámonos á illa de Tambo e á súa riqueza histórica e ambiental.

Outro illote que pisamos o ano pasado, na ría de Pontevedra, foi o do Santo, que, a pesar da súa proximidade a Bueu, aínda non tiñamos visitado. A ocasión xurdiu grazas ao encontro co Clube Mariño Salnés, que se achegou a Bueu para compartir unha xornada de navegación nas nosas embarcacións. Organizamos daquela unha convivencia con desembarco na illa, comida a bordo e navegación pola boca da ría. Foi un día de confraternidade no que compartimos saberes, experiencias e maneiras de entender a navegación tradicional, deixando un

recordo especialmente valioso que agardamos repetir con compañeiros e compañeiras de Cambados e doutros portos.

O verán tamén nos levou ata Marín, Cambados e Cabo de Cruz. En xuño, no marco do II Festival Cine do Mar, celebrouse a Xuntanza de Embarcacións Tradicionais de Marín, unha iniciativa impulsada polos nosos veciños do Grupo Cultural Roncel, á que acudimos co polbeiro *Vila de Bueu* para amosar o noso apoio. En agosto, a dorna *Mareira*, tripulada por Chema e Ricardo, volveu poñer proa á ría de Arousa, para sumarse á II Festa Mariñeira de Cambados, organizada polo Clube Mariño Salnés, nun programa cheo de actividades no que destacou a presentación da recuperación da dorna *Airexa*. Xa en setembro, co bote polbeiro *Lagoas*, acudimos á IV Xuntanza Mariñeira de Mar de Cabo, onde participamos na tradicional regata de bucetas e nun interesante faladoiro sobre a presenza das mulleres na vela tradicional.

Visita ao illote da Rúa- Ría de Arousa

O coñecemento de facer velas

Alén das singraduras e das actividades habituais de cada ano, queremos mencionar unha iniciativa moi especial, a fabricación dunha vela tradicional. Ata agora, as velas das nosas embarcacións eran confeccionadas por mestres veleiros, concretamente no taller de Ramón Albert e Julio Pousa. Porén, ante a súa próxima xubilación e tras coñecer a dúas persoas marabillosas da Guarda, decidimos

ACTIVIDADES “OS GALOS”

Escarapando paus

Marcando os panos da vela

dar un paso adiante e aprender a facer as nosas propias velas.

A experiencia previa de Chema, Sergio e Miguel, que asistiran a un curso de velería no Centro de Formación A Aixola, no que elaboraron unha vela de dorna para a asociación, resultou fundamental. Non obstante, os verdadeiros impulsores desta aventura foron, sen dúbida, Jairo e o seu pai, Agustín, mariñeiro xubilado que conserva aínda a sabedoría de quen fixo as súas propias velas durante toda a vida. Grazas aos seus coñecementos e á súa xenerosidade, iniciamos o proceso de elaboración de dúas velas tradicionais, documentando cada paso en vídeo e mediante anotación nun caderno, para conservar todo o aprendido.

Miguel e Gabri no Lagoas

A primeira vela realizouse para un bote polbeiro. Tomáronse referencias e medidas dunha vela antiga conservada no Museo Massó, que puidemos examinar grazas á súa directora, Covadonga. Tras cortar os panos, a vela foi cosida por Chelo Martínez, quen domina, ademais do oficio de redeira, o de costureira; posteriormente foi relingada por José María Mariño e, finalmente, encascada seguindo técnicas tradicionais. Máis ca un simple traballo artesanal, esta experiencia converteuse nun exercicio de transmisión de coñecementos e de recuperación do patrimonio inmaterial.

Visitas escolares

Divulgar para garantir o futuro

No ámbito divulgativo, queremos salientar tamén a importancia das visitas escolares ás nosas instalacións e embarcacións. Para moitas nenas e nenos, este universo marítimo tradicional resulta completamente alleo, e poder descubri-lo de primeira man convértese nunha experiencia reveladora. Explicar este patrimonio require ordenar ideas, seleccionar o esencial e transmitir o coñecemento do mellor xeito posible. Aínda queda moito por facer, mais seguimos traballando coa convicción de que sementar interese nas novas xeracións é tamén unha forma de garantir o futuro da nosa cultura marítima.

Atoparémonos a bordo ou na taberna, porque no mar os encontros non rematan cando se arrían as velas, senón que continúan en terra, nas conversas compartidas e na memoria colectiva de quen segue facendo do mar un lugar de encontro.

Boa proa!